



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Franciae Provincia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66783](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66783)

FRANCIÆ PROVINCIA.



SVNT in Francia Prouincia undecim domicilia; in ijs ex Societate ducenti septuaginta octo. In Domo Professa Parisiensi duodecim, In Collegio Parisiensi vnus & septuaginta, In Billoniensi tres & viginti, In Mauriacensi septem, In Musipontano sexaginta sex, In Viridunensi quadraginta, In Burdegalensi viginti quinque, In Niuernensi decem & septem, In Bituricensi viginti sex, In Diuionensi tredecim, In Augensi tres. Ex bis Diuionense in Burgundia, & Augense in Normandia hoc anno primum instituta sunt. In Societatem admissi sunt quindecim. Mortui septem.

DOMVS PROFESSA Parisiensis.

PRima domus est professa Parisiēsis, Borbonij Cardinalis liberalitate anno superiore instituta. Et quamuis incredibile plerisque videatur nostros precario uictitare; quippe quos tam opulentum in urbe Collegium habere dictitent: non desunt tamen, qui frumento, vino, alijsque rebus nostram inopiam leuet.

Sacel-

Sacellum, quod ubi vis pestilentiae renasit, aperuimus; ab Ariminensi Episcopo Nuncio Apostolico, à Veneto, & Ferrariensi legatis, ceteraq. civium Parisiensium nobilitate celebratur. Confitentium vero & communicantium magnus concursus est. Pagani autem 20. 30. & 40. milliarum itinere confessionis causa ad nos uentitant. Mulieres uiginti a perdita uita ad honestatem reuocatae sunt. ecclesie reconciliati haeretici sex. Iudaeus & Maurus unus sacro baptismate lustrati: quorum ille postridie uita decessit; hunc Biraga Cardinalis e baptismo suscepit. Civium quoque benignitate sacellum argentea cruce, duobusque candelabris item argenteis, aliisque ornamentis auctum est. Maximam in animis hominum pietatem excitauit hebdomadae sacrae sollemnibus, Christi domini sepulchrum in templo nostro exstructum; ita ut plurimi templum ingressi ex illius conspectu ad confessionem subito impellerentur, cum nullam illius rei cogitationem ante suscepissent. Conciones in tribus praecipuis sacris adibus, dominicis festisque diebus tres habentur; ex quibus aliquis etiam fructus perceptus est.

PARISIENSE COLLEGIVM.

Secundum Collegium est Parisiense, quod inter perpetua funera urbanorum, & aliquot etiam comitorum, illustri Dei benignitate incoluime seruatum est. id quod à ciuibus animaduersum, & miraculi loco pæne habitum est; idque nostrorum pietati adscribit, quae nobis omnia dicunt ex sententia fluere: ut nuper, cum praeter omnium opinionem causam obtinuissimus, Iurisco-

ris consulti & Parisienses consiliarij, itcirco secunda omnia nobis accidere dixerunt; quod vnam Dei gloria in omnibus rebus spectaremus. Studia litterarum sex mensium spatio, metu contagionis intermissa sunt; eaq. nos, non dum in morbi extincta, multisq. in locis adhuc grassante, & ciuium precibus in eunte anno repetere coacti sumus; qui nos & a Deo inter se uientem morbum conseruatos, & deinceps conseruatum iri dictarent. Prima hebdomada 400. auditores habuimus: die vero Sancti Remigij sacro, cum sollempni Academia consuetudine studia renouata essent; mille ducenti auditores sunt numerati: ex quibus trecenti tum primi Philosophiae cursum inierunt. huc numerum breui auctum iri speramus, sedatis de pestilentia rumoribus; quod ante coortam pestis procellam, diuum millium nostrorum discipulorum numerus esset. Conuictorum familia ducentis capitibus censetur; duos lues absumpsit; Societatem quinque ingressi sunt; totidem se ad alias religiosorum familias contulerunt. Conciones toto fere anno habitae sunt quattuor: quadragesimae autem tempore in uicinis oppidis pagisque decem. Pater unus 23 generales confessiones excepit; ex quo numero heretici fuerunt sex. Dynasta etate florens, qui a teneris annis Geneuae Caluinianam haeresim hauserat, ad fidem catholicam conuersus est; ipsumq. Bacchanalium diem in pijs rebus & colloquijs inter nos consumpsit. Quidam illustri loco natus, matrimonioq. iunctus cum muliere, cum qua illi ius coniugij non erat; negotiorum suorum causa Parisios uenerat: cumq. rebus non dum confectis, graue infortunium incurrisset, cepit eius

pit eius

pit eius culpam in incestas nuptias conferre. itaq. cum nostrum Sacerdotem uocari iussisset, eo auctore tantisper se à nefarii matrimonij consuetudine sustentare decreuit, dum à Pont. Max. legibus solueretur; atq. illico melius habere cepit. Alius item Societatis amantissimus, cum graui & periculosa febre laboraret, confessione facta, statim conualuit. Rector Academiæ, Senatus Parisiensis Præsidis filius, antequam publice Theologiæ theses defenderet, ut Doctor Sarbonicus crearetur; cum duobus e nostris priuatim suas propositiones contulit, qua re quanti nos faceret ostendit, tum ceteri hætenus Rectores animo fere fuerint à nobis alieniore. Eadem beneuolentiæ signa in nos dant alij religiosi uiri Carthusiani, Capuccini, Minimi, &c. Rex autem egregie in nos uidetur animatus; nuper quidem aureos mille ad coemendam domum uicinam dedit; idem de ceteris principibus uiris, ac proceribus dicere possumus. Nam Cardinalis Vadamontanus Reginae frater beneuolentiæ causa apud nos pransus est: Borbonijs autem nulla res tam uidetur proposita, quam ut quotidie magis de nobis mereantur.

BILLONIENSE, ET MAURIA-
centse Collegium.

Sequitur Collegium Billoniense, quod pestilentia ualde fuit afflictum. (sex enim e nostris desiderati sunt) quo tempore cum Canonici Parochiq. omnes dilapsi essent, tota fere ciuitatis cura in nos incubuit, ciuiumq. omnium confessiones excepimus. Scholasticorum

rum

rum ante pestilentiam numerus fuit quadrigentorum supra mille, qui dimissi, morum integritate, bonum Societatis nomen longe lateq. disseminarunt. In his maxime præstant pauperes octodecim, qui Collegij sumptibus aluntur. quorum unus ad suos reuersus, cum in confessum aleatorum incidisset, frustra. à ludo reuocare aggressus esset; fidenter lumen extinxit, mensam euertit, tabellasq. lusorias in ignem coniecit. Multa etiam pecuniæ uis suis dominis restituta est: in his quidam duo millia reddidit aureorum.

Mauriacense Collegium, quod iustis de causis annis superioribus relictum fuerat; hoc anno Aluernorum, Lemonicium, & Mauriacensium precibus restitutum est. It enim communi consilio medicum doctum uirum, Societatisq. peramantem Parisios miserunt, ut cū P. Prouinciali ageret de Collegio restituendo, et aureos 1650 ab Episcopo Claromontano Fundatore in Collegij ædificationem testamento relictos, à Senatu Parisiensi impetraret. Itaq. cum S. C. illa pecuniæ summa Collegio adiudicata esset; P. Generalis constituit, ut eo nostri redirent; ne optimi Fundatoris memoriam, à quo in Galliam primum accersiti, & Parisius Billonij, & Mauriaci sumus collocati, parui facere videremur. Septem Octobri mēse profecti, summa omnium gratulatione excepti sunt. Et quamuis nostrorū discessu, uicinorū urbiū ciues Collegia inuētuti institue da erigenda curassent, Parisiisque Doctores magnis stipendijs euocassent; ubi tamen docendi initium nostri fecerunt, auditores trecenti confluerunt, qui in tres classes diuisi, singulis mensibus peccatorum macu-

las eluunt confessione. Non procul Mauriaco Castrum uisitur munitissimum, cuius Domina infecta heresi, agre uidelicet fert nostrorum in suis populis instituendis industriam; hæc per litteras conquesta est cum Rectore, unum e nostris præceptoribus pro concione in Lutherum & Caluinum inuectum esse; rogauitq. ut in unam euangelicam ueritatem omnes conspirarent. cui sic responsum est, ut eius furor reprimereetur, nec molestiam nobis amplius exhiberet.

COLLEGIUM MVSSIPONTANUM.

MVssiponti quintum Collegium est, Scholasticorum tum frequentia, tum genere ipso in primis celebre; ad quorum numerum insignis hoc anno accessio facta est: nam scholarum Theologicarum quotidianus auditor est Carolus Cardinalis; Humanitatis uero studijs assidui sunt Carolus Metensis Episcopus, Cardinalis frater, Guisiani filius natus maximus, Comitissq. item Rasi Franciæ Mariscalchi filius; quos fere imitantur nobilissimi Prouinciæ proceres. Quorum multitudinem cum scholæ non caperent; Princeps inductus est, ut totam scholarum ædificationem amplificaret: quam breui (maximopere incumbente in eam re ipso Principe) ad finem peruenturam confidimus. Mirum quanta is nostros beneuolentia complectatur, quippe qui non solum nos à maleuolorum calumnijs acriter uindicet, uerum etiam benignitate prosequatur. quam etiam & beneuolentiam & liberalitatē in nos præstant

præstant eius filii, Metensis uidelicet Episcopus, &
 Marchio; ut merito eos fraternæ humanitatis pieta-
 tisque heredes futuros speremus. Eadem studia in no-
 stros a Vadimontano Cardinali proficiuntur, cuius
 proprium est, nihil ut nobis non consultis aggrediatur.
 Nuper cum à Suffraganeo & Vicario Fullensem di-
 cesim lustrari iussisset; assiduum ijs comitem unum de
 nostris addidit; quem aliquot mensibus post, diocesim
 totam reuifere uoluit; ut uideret, utrum quæ Vica-
 rius constituisset, perfecta essent, nec ne. Summopere
 is nostrorum consuetudine delectari uidetur, ita ut
 frequenter, cetero famulatu dimisso, solus cenitet apud
 nos; dictu etq. animo se ac uoluntate Iesuitam esse. Fer-
 dinandus Bauariæ Dux, cum Leodio (quo fratrem Epi-
 scopum deduxerat) hac iter haberet, nos humanissime
 inuisit; multisque principibus uiris audientibus, quæ
 a nostris in Bauaria gererentur, tanto cum honore
 uerborum persecutus est; ut ea nostri, qui præsentis
 erant, sine aliquo rubore audire non possent: idq. tum
 sua ipse sponte ac iudicio, tum à Lotharingæ proce-
 ribus prouocatus, qui præsentis Duce multa de no-
 strorum uirtute, atq. industria prædicabant. Collegiū
 Conuictorum, adolescentium multitudine floret maxi-
 me; in ijs numerantur e diuersis nationibus Angli,
 Scoti, Flandri, Germani: qui quod præclara fere in-
 dole sunt, nobilique loco nati; spes est fore, ut in pa-
 triam quisque suam digressi, plurimum catholicam re-
 ligionem prouehant. Huius Collegij ea est apud omnes
 existimatio, ut cum plurimi sint, qui in illud admitti
 efflagitent, omnibus, commodioris habitationis causa,

satisfieri non possit: praesertim cum numerus uehementer auctus sit, recepto Scotorum Seminario, quod Pontifex Maximus in hac instituit Academia. Puer longe illustri loco natus, defunctis parentibus haereticis, ab auia & matertera in paterna impietate educabatur. Enimvero id aegre Dux tulit, quod quantum in recta pueri institutione positum esset, probe intelligeret; quare egit cum pueri cognato viro illustri ac strenuo, ut tanquam tutor legibus puero adscriptus, illum a feminis abductum in nostram disciplinam traderet, id ille praestitit egregie: nam cum puerum diebus aliquot habuisset apud se, Catholicaque religione per nostrum Sacerdotem instituisset; tandem in Collegium Conuictorum misit: quo in loco degit adhuc puer magnosque tum in pietate tum in litteris habet progressus. Plurimi Societatis meditationibus vacarunt; in his Monachi non pauci, quod si in alijs cetera consentiant, ex hac una re morum religiosorum, qui valde in his partibus deprauati sunt, correctio speratur. Atque haec quidem de rebus domesticis; nunc ad illa veniamus, quae a nostris in externos profecta sunt. Sane quam utiliter in Muscipontano agro excolendo noster hoc anno labor positus est. quo enim tempore primum in hanc urbem venimus; eam, dum desunt, qui rectum salutis & veritatis iter ostendant, cuiusdam haeretici opera corruptam offendimus: plane ut nulla spes esset fore, ut in pristinum statum religio restitueretur. Tamen caelesti gratia nostros conatus fortunante, ex altera vero parte Principe contendente, uniuersam ciuitatem ad veram Catholicamque fidem reduximus. Unus tantum reper-

reperit est homo ferox, militiæq. addictus, qui veritati per quinquennium restiterit, ut nec legum vi, nec Principis imperio a nefario consilio deterreri potuerit. Hic tandem quadragesimalibus concionibus, quæ a nostro Sacerdote in æde maxima habebantur, per motus Rectorem adiit, ab eoq. rationem quaesivit, qua posset Ecclesiæ reconciliari; Rector ei suasit, ut ad Cardinalem iret; atque ab eo tanquam ab Episcopo remedium peteret; tandemq. is magna omnium gratulatione in gratiam rediit cum Ecclesia. Instituta quoq. est, aut potius renouata, nouisq. legibus vindicta sanctissimi corporis Christi sodalitas, eiusq. patronum sodales Cardinalem ipsum adoptarunt, quod ille munus & humanissime suscepit, & tuetur egregie, suaq. virtute & exemplo ceteris prælucet. Excursiones præterea factæ aliquot, quarum prima fuit in pagum, qui, quod proximus sit argenti æenis, quæ partim in Ducis Lotharingi, partim in Germanorum procerum ditioe sunt; mira hominum colluuiæ constat: qui eo ferè se conferunt, ut legibus Principumq. metu soluti, licentius in omni impietate, impuritateq. viuant. Eo igitur Ducis rogatu è nostris duo profecti multos ad fidem reuocarunt, & in eam nutantes confirmarunt. In vicino quoq. oppido, cui a S. Adeodato nomen est inditum, in celebri Canoniorum Collegio conciones aliquot insigni cum fructu habitæ sunt. Nantæ item sanctissimi Sacramenti sodalitiū institutum est; cuius rei gratia duo ex nostris illuc profecti, quindecim dierum spatio concionibus, catechismo, alijsq. ex instituto muneribus tantum perfecerunt, atque incolarum animos ita

fibi deuinxerunt; ut ij summis precibus à Cardinali contenderint, ut sepius quotannis eo se nostri conferant. Alius quoq. pagus est, qui à S. Nicolao nomen habet, qui frequentia incolarum, magnificentiaq. ædificiorum multis ciuitatibus præstat; ibi tres è nostris per mensem utiliter commorati, maximum sui discedentes desiderium reliquerunt. Remiromoli sacro Aduentus tempore vnus è nostris concionatus est; magnumq. dissidium inter religiosas nobilesq. feminas ortum, mira dexteritate restinxit. Idem, Cardinalis iussu, Spinalij aliquot dies fuit; urbemq. heresi infectam purgauit: tantumq. tum eius, tum aliorum, qui deinceps successerunt, opera perfectum est, ut nullus iam ibi hereticus numeretur. Gondreturlium oppidum est paruum; eo sese insinuauerat heresis: magno tamè nostrorum labore tum alias sepe, tum hoc anno totum illud malum profligatum est. Vetus erat consuetudo, ut quo tempore Tulli Synodus Episcopalis cogitur, ab aliquo adolescente oratio haberetur: ea uero res Cardinali nec loci, nec personarum grauitati conuenire visa est, totumq. illud munus ad nostros transtulit; ex quo fructus non mediocri speratur.

Ex Collegio Mussipontano dimissi sunt ad urbem Metensem Sacerdotes duo; quorum in confessionibus audiendis, fideiq. rudimentis tradendis; vtilissime versata est industria. Quam consuetudinem Christianæ religionis elementa docendi, vsu iam compertum est vtilitatis plurimum his populis afferre; & sane sic probatur in vulgus, ut dictitent cupere se, ut elaboratæ conciones, rudi catechismi explicatione commutentur.

Vir

Vir dynastia ea re adeo delectatur, ut in oppido stipendiario ipsius, cum catechismus populo explicatur, nullam scholam intermittat; plurimumq. se nobis debere profiteatur, quod Christianæ fidei rudimenta didicerit. Tam lætis rerum euentis dæmon inuidens, magnam in famam, tum in rem familiarem nostram concitavit tempestatem: qua sic à Deo O. M. liberati sumus, ut fama multo illustrior facta sit; cumque optimus quidam vir se nostræ Societati addixisset, mille etiam aureos nummos obtulerit, quibus præsentis necessitati opportune subuentum est. Sacerdos alter in pago vicino, die Christi corporis festo quingentas confessiones excepit: die vero Diuis omnibus sacro septingentis Christi corpus impertiuit; cum tamen superioribus annis nullus per eos dies confessionis communio nisue sacramenta obire solitus esset. Adolescens Germanus cum inter hæreticos multis annis vitam degisset, sic à dæmone vexabatur, nullam ut animo caperet quietem: hic ad nostros perductus, cum totius antea-ctæ vitæ confessionem fecisset, Christi corpus sumpsisset; illico in pristinam mentis tranquillitatem restitutus est. Matrona honesta superioribus mensibus ab hæresi, in qua annos 14. vixerat ad Catholicam fidem traducta est. hæc filiam, quod ab hæreticis baptizata esset, in summo templo adhibitis sollempnibus ceremoniis, oleo sacro ungendam curauit, quæ res Catholicis ingentem letitiam; Hæreticis vero mæstitiam incredibilem attulit.

COLLEGIUM VIRDVNENSE,

QVI Collegium Virdunense incolunt, hi varia
 hoc anno morbis tentati sunt, e quibus vnus ex
 tinctus est. Prinatam calamitatem mox pu
 blica excepit: sub extremam enim quadragesimam pe
 stilentia serpere in vrbe cœpit, & quidem tam oculis
 inijs, vt vel medicos ipsos falleret: deinde dum non ea
 satis cauetur, D. Pauli monasterium, quod nostræ ha
 bitationi pœne continens est, inuasit, & aliquot ibi ex
 sinxit: sed prorsus diuina clementia factum est vt ma
 lum sese intra monasterij parietes continuerit. Ac to
 to quidem illo sex mensium spatio, quo contagio gras
 sata est, valde illustra diuinæ erga nos providentiæ
 signa experti sumus: nam priusquam vlla pestis suspi
 cio existeret, frater ille noster vita functus est: quod
 si proximis mensibus id accidisset, periculum fuisset, ne
 aut vrbe nos ciues pellerent, aut certe omnes exitus no
 bis intercluderent. Illud quoq. commode accidit, vt
 medicina peritus Societati nomen hoc anno dederit,
 cuius cum domi opera nobis præsens esset, externos
 medicos non desiderauimus: ne quam ad secus de no
 bis suspicandum ansam populo præberemus. Nec vero
 pestilentia tempore, quidquam de litterarijs piisque
 exercitationibus intermissum est; auditorū enim (quod
 merito omnibus admirabile est) 350. numerus fuit, ac
 cersitq. hoc anno ad superiora, Casuum conscientia
 schola, cui Sacerdotes, atq. ex varijs religiosis ordini
 bus quadraginta fere intersunt: ad confessiones vero
 tantus fuit concursus, vt omnibus satisfieri non potue
 rit.

rid. Pomeridiana catechismi explicatio superiore anno iustas ob causas intermissa, repetita nunc est; eaq. frequenti populi studio celebratur. Die porro SS. Simonis & Iudæ festo, D. Nicolai ara sollemni ritu caerimoniaq. ab Episcopo consecrata est. cui cum à quodam de nostris scholasticis epigrammate gratia ageretur; respondit minime quidem id opus esse, nihil enim à se profectum in nos, nisi quod sui esset officij; cupere vero se, re ipsa suum in nos animū testificari aliquādo posse.

COLLEGIUM BURDEGALENSE.

Burdegalis nostræ scholæ florent maxime: discipuli enim plus mille numerantur; ex ijs viginti quinque Artium Magistrorum insignibus ornati sunt: sex studiorum suorum spatij decursis, docendi munus in duabus nobilissimis urbibus summa cum laude præstant. Unus Pontii Sanctonum urbe ab hæreticis, qui plurimum possunt, vexatur uehementer, quod & catholicus sit, & à nostro Collegio exierit; eumq. per summam contumeliam monachum & Iesuitam appellant. Alter mercede conductus ab hæreticis, ut ab illis esset; fraude cognita rescidit pactionem. Alium hæretici Bazatenses publicis sumptibus Geneuam mittere voluerunt, ut in ea urbe, quæ superstitionum omnium mater est, Theologiam disceret; eo consilio, ut is postea ipsorum minister esset: quam ille pestiferam conditionem forti animo reiecit. Aliquot hæreticis orti parentibus nostras scholas frequentant; quorum unus singulis annis in patriam recurrit, ut fratres natu minores

Catho-

Catholica pietate imbuat: tantumq. ij fratris verbis fidem habent, ut nulla ratione adduci possint, ut carnibus vescantur ijs diebus, quibus ab Ecclesia interdictum est, sicuti ipsos frater docuit. Bibliopola heretici, cum primum in hanc urbem Societas venit, emptores eorum librorum, qui sacras preces horarias continerent, ad solaria petulanter mittebant: nunc autem vendendis huiusmodi libellis questum ingentem faciunt; voluitq. noster bibliopola, qui vnus Catholicus est, centum aureis cum ceteris bibliopolis decidere, ut sibi vni huiusmodi librorum vendendorum mercatura permitteretur. Singulis dominicis festisq. diebus communicantium in sede nostra magnus numerus est; celebrioribus vero festis, trecenti nonnunquam etiam quingenti censi sunt. Confessiones generales audite triginta, quarum aliquae 25. aliae 30. aliae 40. annorum fuerunt. in his heretici septem numerantur, quorum nonnulli nunquam in vita crimina confessi erant; multi 40. aliqui etiam 60. passuum millium itinere confessionis causa veniunt ad nos. Mercator ex longa hereticorum consuetudine nonnulla fidei nostrae capita in dubium vocauit: hic reuersus in patriam tantis conscientiae stimulis torqueri coepit, ut cum nullam caperet animo quietem, ad nos se contulerit; sicq. ad mentis tranquillitatem reuocatus est. Aliqui fenerationem reliquerunt: fraudatas pecunias reddiderunt: beneficia per simoniam impetrata repudiarunt. Itum est etiam in Xenodochia: ad eos qui detinentur in vinculis habitae conciones: capitis damnati Christianae pietatis officijs adiuti; ex quibus heretici aliquot ad Catholicam
reli-

religionem conuersi sunt. Præter conciones, quæ in nostro templo haberi solent; duo alij in duobus vrbis templis concionati sunt: tres Christianam doctrinam populo explicarunt: totidem superiore quadragesima apud Sanctones varijs in pagis concionati sunt, insigni cum fructu; nam iuuentus, quæ tota fere fuerat ab hæretico concionatore corrupta, ad sanitatē reducta est; ipsiq. hæretici nostros iam ad se inuitant, omniaq. se imperata facturos confirmant. Nec tamē defuere perditū homines; qui nostrorum vitæ insidiarentur, ex quo rum manibus præpotens Deus nos hætenus eripuit. Vnum e nostris nefarij homines sub vesperam domum redeuntē interficere constituerant, qui cum rei totius ignarus subito eo die morbo correptus esset, solito citius recepit sese; eaq. ratione aduersariorum conatus elusit. Burgi & Petragorij duo item e nostris versati sunt, qui in hæreticis conuertendis, alijsq. pjs. ex instituto muneribus utiliter inuigilarunt.

NIVERNENSE, ET BITVRI-
cense Collegium.

NEc Niuerni frustra nostrorum collocata est industria; nam ex concionibus, quæ tum in templo nostro, & ad sacras uirgines, tum in oppidis, pagisq. sunt habitæ, maximi fructus reportati sunt. multis in locis frequens eucharistiæ & confessionis usus inuictus: instituta præterea certæ elemosinæ ad pauperes uinctosq. iuuandos. Vltimo quoq. supplicio ma-

Stan

Etandos profecuti sunt nostri, magna utiq. eorum bono; ex quibus uir nobilis, qui annos 20 & eo amplius in heresi uixerat, ad ecclesiam adiunctus est. Nostri sacellum cum alijs ornamentis, tum argentea Pixide, quæ aureis quinquaginta stetit, ad sacrosanctam Eucharistiam adseruandam, auctum hoc anno est. Episcopus ad omnia nostrorum opera utitur, quorum etiam iudicio libenter ea subijcit, quæ in lucem editurus est. De Duce nihil est quod dicam, quippe qui non desistit in dies nos magis ornare: atq. hoc anno ædes proximas, & ad nostras cogitationes multum necessarias nobis coemit, & quamdiu fuit in vrbe, omnia in nos beneuolentiæ, & humanitatis signa exhibuit.

Biturici Sacerdos unus in æde maxima summa cum doctrinæ, probitatisq. laude concionatus est. hic aliquoties inuectus in Calumniam in uicino pago commorantē, ad quem audiendum multi ex hac urbe confluebāt, eo hominem disputationis metu adduxit, ut in remotissimum locum se abdiderit. Alius item Sacerdos in oppido uicino ualde fructuosas habuit conciones, atq. in sacrarum mulierum monasterio generales fere omnium confessiones audiuit. Archiepiscopus cum in hanc urbē Idibus Octobris summa pompa esset ingressus, octauo die post nos inuisit; exceptusque à nostris est tum uarijs carminibus, & oratione, tum etiam dialogo: quæ ille omnia describi curauit, ut perpetuū beneuolentiæ testimonium ac pignus essent. Idem Catechismi explicationi præsens interesse uoluit, omniaq. sibi uehementer probari testatus est.

COLLEGIVM DIVIONENSE,
& Augense.

Collegium Divionense in Burgundia ab Odineto
Præside hoc anno exstructum est; qui mense Fe-
bruario vita decedens nostros nec scientes nec speran-
tes bonorum omnium (ea 34. millibus aureorum esti-
mantur) heredes testamento reliquit. Reditus, ut nunc
quidem, mille aureorum est, sed facile amplificatum
iri uendito Feudo speramus. Qua quidem in re maxi-
me spectata est serui unius fidelitas; cui cum à domi-
no, paullo ante quam animam efflaret, testamentum
commissum esset, ut id frequenti Senatui redderet; nul-
lis minis, aut præmijs adduci potuit, ut illud Domi-
ni sorori ostenderet: ac postridie coacto Senatui testa-
mentum publice obtulit. quamobrem Serui Fidelis ap-
pellatione cobonestatus est, atq. inter nobiles adscri-
ptus, plurimæq. ac magnæ immunitates illi datæ. V.
Idus Octobris initium docendi fecimus, tanta cum Se-
natus omniumq. ordinum approbatione, quantam in
nullo alio præterea Gallia Collegio meminimus. Au-
ditorum numerus 440 est, isq. augetur in dies magis.
Sunt omnes præclaræ indolis, magistris obsequentissi-
mi, quod maxime declararunt in festo omnium San-
ctorum; cum uerbo dumtaxat moniti de confessione,
nullius officium in ea re desideratum est. Ipsi porro
cives humanissimi sunt, litterarum ac religionis a-
mantissimi, atq. de recta filiorum institutione ualde
soliciti. qua in re cum suæ nos diligentia uicarios, atq.
adiutores nacti sint; dici non potest quanta nos bene-
uolen-

uolentia prosequantur. nobis etiã ab alterius Collegij Doctoribus, quos animo à nobis alienore esse intel-
ligerent, diligenter cauerunt; grauissimis legibus pœ-
nisque propositis, ne quid in nos uerbo aut scripto di-
cerent: decreueruntq. nequid in lucem Consulibus in-
scientibus ederent: item ut liber exitus esset nostras
scholas adeundi ijs, qui in ipsorum conuictu uersarentur.
Hos uidelicet fructus cum prospiceret dæmon, quosdam
Senatores hæreticos excitauit, qui per causam loci angusti, rem totam impedire aggredierentur:
uerum ea tota tempestas, simul atq. scholas aperuimus
sedata est; uberoresq. in dies fructus, diuina gratia
aspirante, ex hoc recenti agro speramus.

Augum oppidum est in Normandia ad Oceani lit-
tus non longe ab Anglia situm, à quo Augensis Comi-
tatus nomen habet, qui in Ducis Guisij potestate est.
Hic Lotharingum Cardinalem auunculum, & Musi-
pontani Collegij fundatorem imitatus, cum in reliqua
Gallia Societatem semper complexus est, tum uero
hoc anno Augi Collegium instituit, ac uectigal 600.
aureorum annum adsignauit: quod uectigal curat idẽ
Dux, ut Prioratu adiuncto, ad mille aureorum sum-
mam perueniat. Itaque missi duo Sacerdotes sunt, ut
noui Collegij fundamenta iacerent. Templum nostris
muneribus exercendis aptissimum quattuor mensium
spatio ex ædificatum est: atq. in illius exstructione qui-
dam ciues primarij totos ipsos dies operarum munere
functi sunt. Alij pecunias, & alias res liberaliter sup-
peditarunt. In hoc templo, die festo Sancti Martini
confessiones audiri primum coeptæ sunt, festisq. cele-
briori-

brioribus magnus concursus fit ad nos: in ornatum vero templi plurima, ea q. preciosa dona sunt collata, sacra uestes sericæ quattuor, uas argenteum sacra Eucharistiæ seruandæ: domestica præterea supellex ex stanno, vicini cuiusdam nobilis uiri liberalitate, nobis data est. Quid multa? res hæctenus quidem ex sententia procedit, nec principijs cetera dissimilia fore speramus.

